

Monitoring mer 2021

Eindrapport

27 december 2022

Kenmerk R001-1286747MLV-V02-kzo-NL

Verantwoording

Titel	Monitoring mer 2021 Eindrapport
Opdrachtgever	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Projectleider	Marlies Verspui
Auteur(s)	Jolanda Onneweer
Tweede lezer	Joost de Jong, Marlies Verspui
Projectnummer	1286747
Aantal pagina's	25
Datum	27 december 2022
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Aanleiding	5
1.3	Begeleidingscommissie.....	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Aantallen MER-en en mer-beoordelingen	7
2.1	Doel.....	7
2.2	Afbakening	7
2.3	Gebruikte gegevens en opzet van het onderzoek.....	7
2.3.1	Aantal MER-en.....	7
2.3.2	Aantal mer-beoordelingen.....	8
2.4	Resultaten	9
2.4.1	Aantal MER-en.....	9
2.4.2	Aantal mer-beoordelingen en uitkomst	10
2.5	Samenvatting aantallen MER en mer-beoordelingen	13
3	Adviezen van de Commissie m.e.r. en de behandeling daarvan door het bevoegd gezag	13
3.1	Doel.....	13
3.2	Afbakening	14
3.3	Gebruikte gegevens en opzet van het onderzoek.....	14
3.3.1	Raadplegen registratie van de Commissie m.e.r.	14
3.3.2	Interviews.....	14
3.4	Resultaten	15
3.4.1	Aantal MER-en met en zonder essentiële informatie die miste	15
3.4.2	Aanvullingen waarin essentiële informatie miste	16
3.4.3	Onderwerpen en milieuthema's waarvoor essentiële informatie miste in MER-en...	17
3.4.4	MER-en waarin essentiële informatie miste, die niet opnieuw ter toetsing zijn voorgelegd aan de Commissie m.e.r.....	19
3.5	Samenvatting adviezen van de Commissie m.e.r.	22
4	Interbestuurlijk toezicht op de naleving van de mer-regelgeving.....	22
4.1	Doel.....	22
4.2	Afbakening	22

Kenmerk R001-1286747MLV-V02-kzo-NL

4.3	Wet- en regelgeving interbestuurlijk toezicht	23
4.4	Opzet van het onderzoek	24
4.5	Resultaten	24
4.6	Samenvatting interbestuurlijk toezicht.....	25
Bijlage 1	Begrippenlijst	
Bijlage 2	Enquête	

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft opdracht gegeven onderzoek uit te voeren naar enkele aspecten van de uitvoering van milieueffectrapportage in Nederland; het onderzoek Monitoring mer 2021.

Doel van Monitoring mer 2021 is informatie beschikbaar te krijgen over de aantallen MER-en en mer-beoordelingen, het verkrijgen van inzicht in de inhoud van de adviezen van de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: Commissie m.e.r.) en de behandeling ervan door het bevoegd gezag, en het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop toezicht wordt gehouden op de naleving van de mer-regelgeving.¹

Monitoring mer 2021 bestaat uit drie deelonderzoeken:

1. Aantallen MER-en (2019, 2020 en 2021) en mer-beoordelingen (in 2021)
2. Inhoud toetsingsadviezen van de Commissie m.e.r. en behandeling daarvan door het bevoegd gezag
3. Interbestuurlijk toezicht op de naleving van de mer-regelgeving

In bijlage 1 is een begrippenlijst opgenomen.

1.2 Aanleiding

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is in 2020 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit en kwantiteit van milieueffectrapporten in Nederland, als aspect van de uitvoering van het instrument milieueffectrapportage. Dit onderzoek was toegezegd in de kamerbehandeling van de Omgevingswet in 2016, met als aanleiding dat onder de Omgevingswet de verplichte advisering door de Commissie m.e.r. komt te vervallen voor projecten. Het onderzoek is uitgevoerd door Arcadis², en had betrekking op het jaar 2018.

Met het uitstel van de Omgevingswet bleef de behoefte bestaan om meer inzicht te hebben in de kwaliteit en kwantiteit van MER-en, ook omdat de Commissie m.e.r. constateert dat het percentage MER-en waarin bij eerste toetsing essentiële informatie mist, al jaren hoog is. Daarom is gevraagd om een nieuw onderzoek. Tijdens een mondeling overleg op 12 oktober 2021 heeft de toenmalige minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de Eerste Kamer toegezegd om het zogenoemde Arcadis-onderzoek te herhalen. In een brief in december 2021 aan de Eerste Kamer is dit bevestigd en nader omschreven.³

¹ MER staat voor milieueffectrapport (het document), mer staat voor milieueffectrapportage (de procedure).

² Milieueffectrapporten in Nederland: kwaliteit en kwantiteit, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 22 januari 2020 (Bijlage bij Kamerstukken I 2019/20, 34287, N, [eerstekamer.nl](https://www.eerstekamer.nl))

³ Kamerstukken I 2021/22, 34287, S. In een eerdere brief (zie Kamerstukken I 2019/20, 34287, N) werd er nog van uitgegaan dat de meting van 2018 als nulmeting voor de Omgevingswet gebruikt kon worden.

Eveneens in 2021 is in een brief aan de Tweede Kamer over onder andere de toezeggingen in een Commissiedebat over vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) een aanvullende onderzoeksvraag geformuleerd.⁴ Deze onderzoeksvraag richt zich op het interbestuurlijk toezicht, en vraagt om bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de provincies na te gaan hoe toezicht wordt gehouden op de naleving van de mer-regelgeving door respectievelijk de provincies en gemeenten.

1.3 Begeleidingscommissie

Voor het onderzoek Monitoring mer 2021 is door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een begeleidingscommissie ingesteld. De begeleidingscommissie bestaat uit deskundigen op het gebied van milieueffectrapportage, die op persoonlijke titel deelnemen aan de begeleidingscommissie.

De leden van de begeleidingscommissie zijn werkzaam bij een van de volgende organisaties:

- Commissie m.e.r.
- DCMR Milieudienst Rijnmond
- Gemeente Den Haag
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
- Provincie Overijssel
- Rijkswaterstaat

Het plan van aanpak voor dit onderzoek is na de opdrachtverlening - voorafgaand aan de uitvoering van het onderzoek - met de begeleidingscommissie besproken. De begeleidingscommissie is in de gelegenheid gesteld te reageren op de conceptrapporten, zowel in bijeenkomsten van de begeleidingscommissie als aanvullend schriftelijk richting TAUW. De reacties en resultaten van discussie zijn zoveel als mogelijk verwerkt. De eindverantwoordelijkheid voor dit onderzoek ligt bij TAUW.

1.4 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 4 wordt achtereenvolgens ingegaan op de drie deelonderzoeken: aantallen MER-en en mer-beoordelingen (hoofdstuk 2), adviezen van de Commissie m.e.r. en de behandeling daarvan door het bevoegd gezag (hoofdstuk 3) en interbestuurlijk toezicht op de naleving van de mer-regelgeving (hoofdstuk 4).

Per hoofdstuk is een samenvatting van de resultaten van het betreffende deelonderzoek opgenomen.

---

⁴ Kamerstukken II 2021/22, 28089, nr. 211. Zie pagina 3 onder 'Toezegging Commissie m.e.r.'

2 Aantallen MER-en en mer-beoordelingen

2.1 Doel

Het doel van het deelonderzoek naar de aantallen MER-en en mer-beoordelingen is om voor het peiljaar 2021 de volgende informatie beschikbaar te krijgen:

- Aantal MER-en dat is opgesteld, onderverdeeld in type MER (planMER, projectMER en combinatie planMER/projectMER) ⁵
- Aantal plan-mer- en project-mer-beoordelingen (per categorie activiteit), en de uitkomst (wel/geen MER opstellen)

2.2 Afbakening

De scope van dit onderzoek (type informatie en onderzochte jaren) is gebaseerd op de in paragraaf 1.2 genoemde kamerstukken. Er wordt in dit onderzoek uitgegaan van informatie van de Commissie m.e.r. en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en informatie uit enquêtes (zie paragraaf 2.3). Er wordt in dit onderzoek niet onderzocht of de mer-regelgeving juist is toegepast, dus bijvoorbeeld of een mer-beoordeling is uitgevoerd of een MER is opgesteld, wanneer dit wettelijk vereist was.

2.3 Gebruikte gegevens en opzet van het onderzoek

2.3.1 Aantal MER-en

MER-en die getoetst zijn door de Commissie m.e.r.

Er is geen centrale registratie van in Nederland opgestelde MER-en. Wel houdt de Commissie m.e.r. een registratie bij van de MER-en die door de Commissie m.e.r. zijn getoetst. Dit betreft MER-en die verplicht of vrijwillig ter toetsing zijn voorgelegd. De MER-en die verplicht ter toetsing zijn voorgelegd, betreft MER-en waarvoor de uitgebreide mer-procedure van toepassing is. De MER-en die vrijwillig ter toetsing zijn voorgelegd, betreft MER-en waarvoor de beperkte mer-procedure van toepassing is.

Gegevens over de MER-en die door de Commissie m.e.r. zijn getoetst, worden jaarlijks in het jaarverslag van de Commissie m.e.r. vastgelegd. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website van de Commissie m.e.r. De achterliggende data heeft de Commissie m.e.r. beschikbaar gesteld voor dit onderzoek.

Omdat het aantal MER-en dat door de Commissie m.e.r. is getoetst voor ieder jaar bekend is, wordt deze informatie niet alleen voor het jaar 2021 maar ook voor de jaren 2018 (het onderzoeksjaar van het Arcadis-onderzoek), 2019 en 2020 gepresenteerd in dit rapport. Daarmee ontstaat een beeld over de jaren heen.

De resultaten worden grafisch gepresenteerd, met een onderverdeling in het type MER (planMER, projectMER en combinatie planMER/projectMER).

---

⁵ Dit is ook voor 2018 t/m 2020 opgenomen in dit rapport

MER-en die niet getoetst zijn door de Commissie m.e.r.

Bij de beperkte mer-procedure is toetsing van een MER door de Commissie m.e.r. niet verplicht. Naar verwachting worden niet al deze MER-en vrijwillig ter toetsing voorgelegd aan de Commissie m.e.r. Daarom worden niet alle MER-en geregistreerd, en blijft een deel van de MER-en buiten beeld. Hoeveel MER-en dat zijn is niet bekend. Door middel van een enquête onder bevoegde gezagen is voor het jaar 2021 gevraagd hoeveel MER-en dit betreft. Eerdere jaren zijn niet gevraagd, om de onderzoekslast bij de bevoegde gezagen te beperken. Er is gekozen voor het achterhalen van deze informatie door middel van een enquête, omdat voor de onderzoeksopzet door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is uitgegaan van de gevraagde herhaling van het Arcadis-onderzoek. Kanttekening daarbij is dat een enquête geen middel is om het werkelijk aantal MER-en en mer-beoordelingen te achterhalen, omdat niet alle bevoegde gezagen worden geënquêteerd (zie hieronder) en omdat de respons nooit 100% is. De aantallen die uit de enquête komen, zijn niet geëxtrapoleerd omdat dit een schijn nauwkeurigheid oplevert.

De enquête is in navolging van het Arcadis-onderzoek uitgezet bij een deel van de bevoegde gezagen. Om een beter beeld te krijgen van het aantal MER-en dat niet getoetst is door de Commissie m.e.r., is de enquête in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat breder uitgezet dan in het onderzoek over 2018, waarbij alleen de provincies en de omgevingsdiensten waren gevraagd om de enquête in te vullen. Ditmaal is de enquête ook bij alle waterschappen, bij Rijkswaterstaat en bij een selectie van gemeenten uitgezet.

Er is gekozen om vier gemeenten uit de categorie > 300.000 inwoners te selecteren voor de enquête. Verder zijn steeds willekeurig tien gemeenten uit de categorieën 100.000 – 300.000 inwoners, 30.000 – 100.000 inwoners, en < 30.000 inwoners geselecteerd (34 gemeenten in totaal). De enquête is toegezonden aan 97 bevoegde gezagen. De enquêtevragen zijn opgenomen in bijlage 2.

2.3.2 Aantal mer-beoordelingen

Er is geen centrale registratie van alle in Nederland uitgevoerde project-mer-beoordelingen. In de enquête zoals beschreven in paragraaf 2.3.1 is daarom tevens opgevraagd hoeveel project-mer-beoordelingen (zowel formele als vormvrije mer-beoordelingen) door de bevoegde gezagen zijn uitgevoerd, welke categorie activiteit van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer) het betrof, en wat de uitkomst was (wel/geen MER opstellen).

Bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zijn wel de aantallen plan-mer-beoordelingen bekend, omdat het ministerie in deze procedure een adviesfunctie heeft. Het betreft de in 2020 in de regelgeving geïntroduceerde plan-mer-beoordeling voor plannen, waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming een passende beoordeling moet worden opgesteld en die *alleen om die reden* plan-mer-plichtig zijn.⁶ Als het een plan betreft voor een klein gebied op lokaal niveau of een kleine wijziging van een plan, dan is voor die plannen een plan-mer-beoordeling toegestaan.

⁶ Deze plan-mer-beoordeling is opgenomen in artikel 3 van het Besluit mer. De wijziging van het Besluit mer is onderdeel van de 20ste tranche van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet dat op 18 december 2020 in werking is getreden. Zie Stb. 2020, 528.

2.4 Resultaten

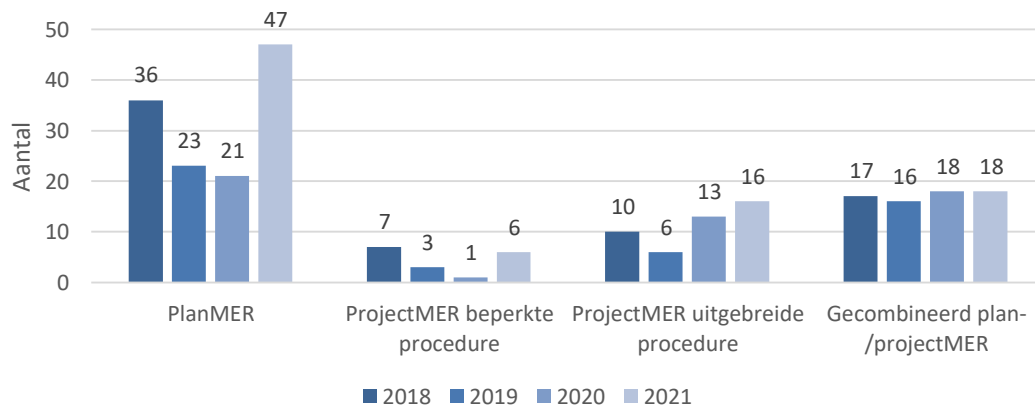
2.4.1 Aantal MER-en

Aantal MER-en dat getoetst is door de Commissie m.e.r.

In tabel 2.1 is aangegeven hoeveel MER-en de Commissie m.e.r. in de jaren 2018 tot en met 2021 heeft getoetst.⁷ In figuur 2.1 is de onderverdeling naar planMER, projectMER (beperkte en uitgebreide procedure) en gecombineerd plan-/projectMER aangegeven. Het betreft respectievelijk 70, 48, 53 en 87 MER-en voor de jaren 2018 tot en met 2021.

Tabel 2.1 Aantal MER-en dat door de Commissie m.e.r. in de jaren 2018 t/m 2021 is getoetst

	MER-en 2018	MER-en 2019	MER-en 2020	MER-en 2021
Aantal getoetst	70	48	53	87

Figuur 2.1 Aantallen door de Commissie m.e.r. getoetste planMER-en, projectMER-en en gecombineerde plan-/projectMER-en voor de jaren 2018 t/m 2021

⁷ De gegevens over 2018 zijn overgenomen uit het Arcadis-onderzoek.

Aantal MER-en dat *niet* getoetst is door de Commissie m.e.r.

In totaal hebben 50 van de 97 bevoegde gezagen de enquête ingevuld en geretourneerd. Het betreft 7 van de 12 provincies, 19 van de 29 omgevingsdiensten, 9 van de 21 waterschappen, Rijkswaterstaat, en 14 van de 34 geselecteerde gemeenten.

De 50 respondenten gaven aan in totaal 20 MER-en te hebben ontvangen voor besluiten waarop de beperkte mer-procedure van toepassing was, waarbij geen advies aan de Commissie m.e.r. is gevraagd.

Het werkelijke aantal van dit type MER-en is niet uit het onderzoek te halen, omdat niet alle bevoegde gezagen zijn gevraagd de enquête in te vullen, en niet alle aangeschreven bevoegde gezagen de enquête hebben ingevuld. Bovendien is door meerdere respondenten van de enquête aangegeven dat de gevraagde informatie moeilijk te achterhalen is. Ook zijn niet alle enquêtes volledig ingevuld, waardoor een volledig beeld ontbreekt. Het werkelijke aantal MER-en in deze categorie zal daarom hoger liggen.

2.4.2 Aantal mer-beoordelingen en uitkomst**Project-mer-beoordelingen**

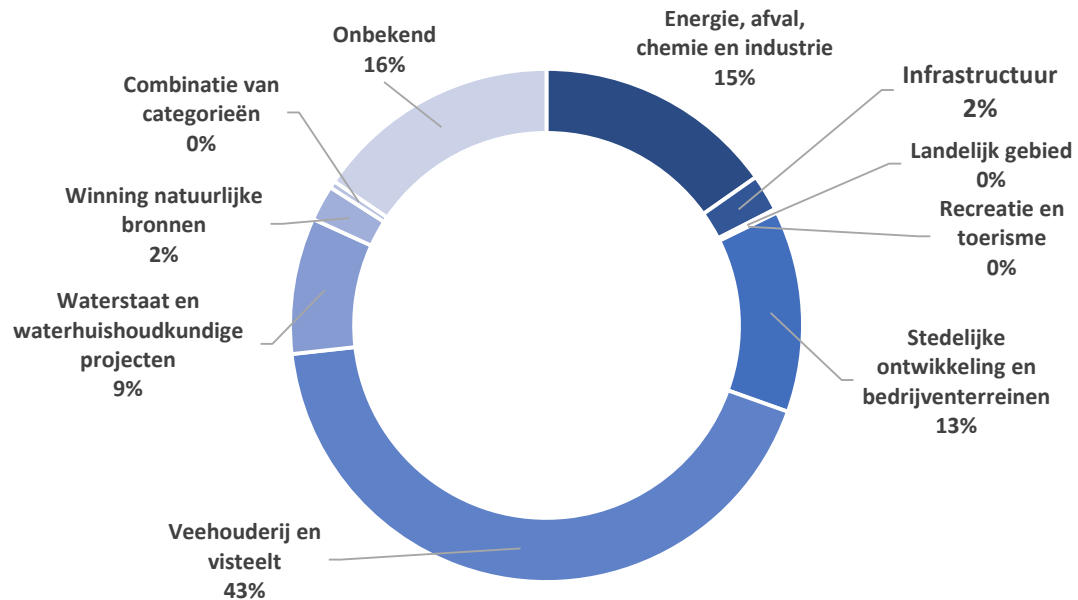
Uit de enquête volgt dat in 2021 onder de respondenten van de enquête voor 896 projecten een project-mer-beoordeling is uitgevoerd. Het betrof 23 beoordelingen door provincies (Prov.), 88 beoordelingen door gemeenten (Gem.), 691 beoordelingen door omgevingsdiensten (Od), 93 beoordelingen door waterschappen (Ws), en één beoordeling door Rijkswaterstaat (RWS). Voor 15 van deze projecten is vastgesteld dat mogelijk sprake zou kunnen zijn van negatieve gevolgen voor het milieu. Voor deze projecten is door het bevoegd gezag besloten dat een MER opgesteld moet worden.

In tabel 2.2 zijn de aantallen uitgevoerde project-mer-beoordelingen in 2021 per categorie activiteit opgenomen, uitgesplitst naar het type bevoegd gezag. In figuur 2.2 zijn de aantallen per categorie grafisch weergegeven, aangevuld met de percentages.

Tabel 2.2 Aantal project-mer-beoordelingen in 2021 per type activiteit / categorie volgens het Besluit mer en per bevoegd gezag

Activiteit	Categorie Besluit mer	Prov.	Gem.	Od	Ws	RWS	Totaal
Energie, afval, chemie en industrie	D8, D18, D20 t/m D26, D29.3 t/m D47	3	4	129	0	0	136
Infrastructuur	D1 t/m D3.1, D4, D6	0	0	6	14	1	21
Landelijk gebied	D9, D11.4, D27	1	0	1	0	0	2
Recreatie en toerisme	D10	0	0	0	0	0	0
Stedelijke ontwikkeling en bedrijventerreinen	D11.2, D11.3	0	56	47	11	0	114
Veehouderij en visteelt	D14, D28	0	23	360	0	0	383
Waterstaat en waterhuishoudkundige projecten	D3.2, D12, D13, D15, D19, D48, D49	6	2	3	66	0	77
Winning natuurlijke bronnen	D16, D17, D29.1, D29.2	12	0	7	1	0	20
Combinatie van categorieën	D1.2+D15.2+D11.2+D27 / D18.1+ D22.1+D22.6+D25.1 / D18.8+D25.1 / D18.1+D18.8	0	0	4	0	0	4
Onbekend*		1	3	134	1	0	139
Totaal							896

*voor 139 project-mer-beoordelingen is in de enquête niet aangegeven in welke categorie de projecten vallen

Figuur 2.2 Project-mer-beoordelingen in 2021, percentage en aantal per categorie ⁸

Zoals aangegeven in paragraaf 2.4.1 hebben 50 van de 97 bevoegde gezagen de enquête ingevuld en geretourneerd. Net zoals bij het aantal MER-en dat niet getoetst is door de Commissie m.e.r. is het werkelijke aantal uitgevoerde project-mer-beoordelingen daardoor niet uit het onderzoek te halen, omdat niet alle bevoegde gezagen zijn gevraagd de enquête in te vullen, en niet alle aangeschreven bevoegde gezagen de enquête hebben ingevuld. Bovendien is door meerdere respondenten van de enquête aangegeven dat de gevraagde informatie moeilijk te achterhalen is. Vermoedelijk zijn daarom niet alle antwoorden correct. Het werkelijke aantal project-mer-beoordelingen zal hoger liggen. Ook zijn niet alle enquêtes volledig ingevuld, zodat een volledig beeld ontbreekt. Zo is bijvoorbeeld niet voor alle mer-beoordelingen aangegeven welke categorie activiteit het betrof.

Wanneer omgevingsdiensten door gemeenten of provincies gemandateerd zijn voor mer-beoordelingen, is niet volledig uit te sluiten dat mer-beoordelingen dubbel of juist niet zijn meegeteld.

Los van de enquête is (in het werkveld) bekend dat voor projecten waarvoor op voorhand belangrijke negatieve milieueffecten worden verwacht, vaak direct een MER wordt opgesteld, zonder dat voorafgaand een mer-beoordeling wordt uitgevoerd.

⁸ De categorie 'combinatie van categorieën' is afgerond 0%

Plan-mer-beoordelingen

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft een adviesfunctie voor de in 2020 in de regelgeving geïntroduceerde plan-mer-beoordeling. Bij het ministerie zijn in 2021 in dat kader twee plan-mer-beoordelingsnotities ingediend. In beide gevallen was de conclusie van de notitie dat geen planMER opgesteld hoeft te worden.

2.5 Samenvatting aantallen MER en mer-beoordelingen

Uit het onderzoek volgt dat in 2021 tenminste 107 MER-en zijn opgesteld, en tenminste 896 project-mer-beoordelingen zijn uitgevoerd. De uitkomst van tenminste 15 project-mer-beoordelingen was dat een MER moest worden opgesteld. De bovengenoemde getallen zijn de uitkomsten van een enquête. Daarom zijn de exacte getallen niet bekend.

Er zijn in 2021 twee plan-mer-beoordelingsnotities ingediend bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in het kader van de in 2020 in de regelgeving geïntroduceerde plan-mer-beoordeling. In beide gevallen was de conclusie van de notitie dat geen MER opgesteld hoeft te worden.

3 Adviezen van de Commissie m.e.r. en de behandeling daarvan door het bevoegd gezag

3.1 Doel

Het doel van het deelonderzoek naar de kwaliteit van MER-en is het beschikbaar krijgen van de volgende informatie:

- Aantal MER-en in 2019, 2020 en 2021 waarvoor de uitkomst van de toetsing door de Commissie m.e.r. was dat *geen* essentiële informatie miste, onderverdeeld in type MER (planMER, projectMER en gecombineerd plan- en projectMER)
- Aantal MER-en in 2019, 2020 en 2021 waarvoor de uitkomst van de toetsing door de Commissie m.e.r. was dat *wel* essentiële informatie miste, onderverdeeld in type MER (planMER, projectMER en gecombineerd plan- en projectMER)
- Aantal aanvullingen op MER-en in 2019, 2020 en 2021 waarvoor de uitkomst van de toetsing door de Commissie m.e.r. was dat essentiële informatie miste
- Het type onderwerpen en de milieuthema's waarvoor essentiële informatie miste zoals aangegeven in de toetsingsadviezen van de Commissie m.e.r. over MER-en in 2019, 2020 en 2021
- Inzicht in hoe het bevoegd gezag is omgegaan met het advies van de Commissie m.e.r. voor MER-en (in 2021) waarvoor bij de toetsing de Commissie m.e.r. vaststelde dat essentiële informatie miste, maar waarvoor geen aanvulling ter toetsing is voorgelegd aan de Commissie m.e.r.

3.2 Afbakening

Er wordt in dit onderzoek nagegaan wat de inhoud is van de toetsingsadviezen van de Commissie m.e.r en hoe bevoegde gezagen zijn omgegaan met dat advies voor MER-en (in 2021) wanneer werd vastgesteld dat essentiële informatie voor de besluitvorming miste, maar waarvoor geen aanvulling op het MER ter toetsing is voorgelegd aan de Commissie m.e.r. Er wordt in het onderzoek niet inhoudelijk gecontroleerd of het advies van de Commissie m.e.r. is opgevolgd, en of het milieubelang voldoende is meegewogen in het besluit waar het MER bij hoort. De scope van dit onderzoek (type informatie en onderzochte jaren) is gebaseerd op de eerder genoemde kamerstukken in paragraaf 1.2.

3.3 Gebruikte gegevens en opzet van het onderzoek

3.3.1 Raadplegen registratie van de Commissie m.e.r.

Het onderzoek betreft MER-en die getoetst zijn door de Commissie m.e.r. De Commissie m.e.r. registreert de getoetste MER-en. Dit betreft MER-en die verplicht of vrijwillig ter toetsing aan de Commissie m.e.r. zijn aangeboden. De gegevens over deze MER-en worden jaarlijks in het jaarverslag van de Commissie m.e.r. vastgelegd en gepubliceerd op de website van de Commissie m.e.r.

De achterliggende data zijn door de Commissie m.e.r. beschikbaar gesteld voor dit onderzoek. Waar het gegevens van de Commissie m.e.r. betreft, zijn steeds de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021 opgenomen. De gegevens over het jaar 2018 zijn uit het Arcadis-onderzoek overgenomen.

3.3.2 Interviews

Door 20 interviews te houden met bevoegde gezagen is inzicht verkregen in hoe het bevoegd gezag is omgegaan met het advies van de Commissie m.e.r voor 20 MER-en (in 2021). Het betreft MER-en waarvoor de Commissie m.e.r. vaststelde dat essentiële informatie miste, maar waarvoor geen aanvulling ter toetsing is voorgelegd aan de Commissie m.e.r.⁹

De MER-en waarvoor een interview is gehouden, zijn zo gekozen dat er een verdeling is over planMER-en, projectMER-en gecombineerde MER-en, waarbij ook gelet is op variatie in het type bevoegd gezag. Er zijn 6 interviews gehouden voor gecombineerde plan- en projectMER-en, 2 interviews voor projectMER-en en 12 interviews voor planMER-en. Er zijn interviews gehouden met 4 provincies (5 MER-en), 10 gemeenten, een waterschap, een omgevingsdienst, en twee ministeries (3 MER-en). Bij de selectie was geen informatie beschikbaar over welk adviesbureau het betreffende MER had opgesteld.¹⁰

⁹ Aangevulde MER-en die opnieuw ter toetsing zijn ingediend en waarvoor opnieuw werd geconstateerd dat essentiële informatie miste, zijn niet geselecteerd voor de interviews.

¹⁰ Voor de twee MER-en waarvoor na de selectie bleek dat die zijn opgesteld door TAUW (de uitvoerende partij van dit onderzoek) zijn, om onafhankelijkheid te garanderen, de interviews afgenomen door leden van het projectteam die niet bij de betreffende projecten betrokken zijn geweest.

Het interviewprotocol is opgesteld in overleg met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In het protocol is opgenomen dat tenminste de volgende vragen worden gesteld:

- Wat heeft u gedaan met / welke acties heeft u ondernomen naar aanleiding van het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r.?
- Als een aanvulling op het MER is gemaakt, is overwogen om weer naar de Commissie m.e.r. te gaan? Ja/nee – waarom wel/niet?
- Is in het besluit aangegeven hoe met het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. is omgegaan?
- Is een eventuele aanvulling met het publiek gedeeld (buiten het formele juridische spoor om)? Zo ja, hoe?

3.4 Resultaten

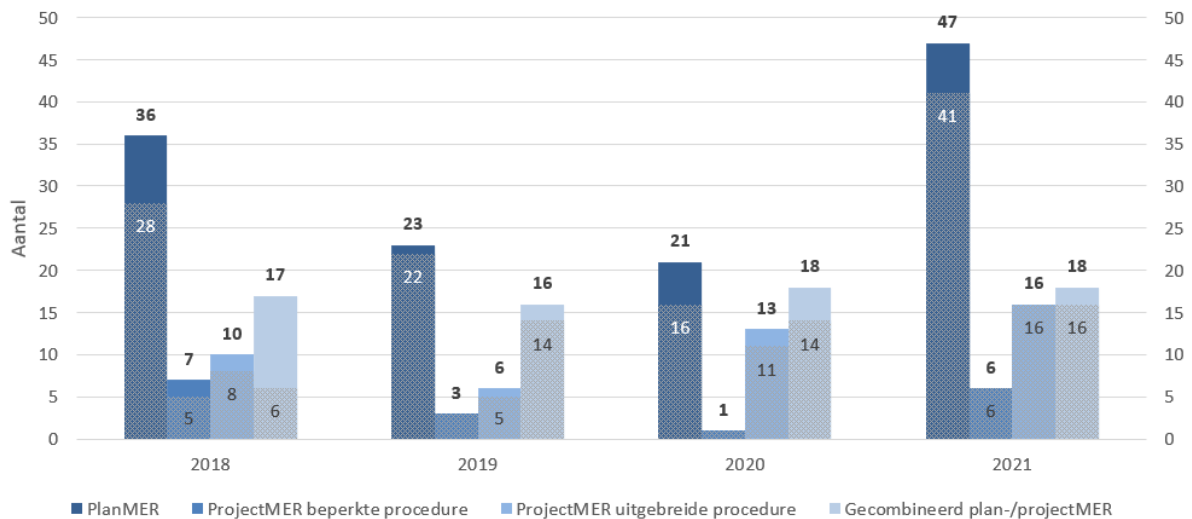
3.4.1 Aantal MER-en met en zonder essentiële informatie die miste

In tabel 3.1 is het aantal MER-en opgenomen dat door de Commissie m.e.r. is getoetst waarin essentiële informatie miste, en het aantal MER-en waarin geen essentiële informatie miste, evenals het totaal aantal door de Commissie m.e.r. getoetste MER-en, voor de jaren 2018 tot en met 2021. Het betreft MER-en die voor het eerst werden getoetst. Het betreft dus niet de MER-en die zijn aangevuld na een advies van de Commissie m.e.r. In de tabel zijn ook de percentages ten opzichte van het totaal aantal MER-en aangegeven.

Tabel 3.1 Aantal MER-en dat door de Commissie m.e.r. in 2018, 2019, 2020 en 2021 is getoetst waarin wel/geen essentiële informatie miste, met het percentage ten opzichte van het totaal aantal getoetste MER-en

	MER-en 2018	MER-en 2019	MER-en 2020	MER-en 2021
Essentiële informatie mist in het MER	47 (67%)	44 (92%)	42 (79%)	79 (91%)
Alle essentiële informatie is opgenomen in het MER	23 (33%)	4 (8%)	11 (21%)	8 (9%)
Totaal aantal getoetste MER-en	70	48	53	87

In figuur 3.1 zijn de aantallen van de door de Commissie m.e.r. getoetste MER-en voor 2018, 2019, 2020 en 2021 onderverdeeld in het type MER (planMER, projectMER, gecombineerd plan-/projectMER), met daarbij per type MER het aantal MER-en waarin essentiële informatie miste.

Figuur 3.1 Aantallen door de Commissie m.e.r. getoetste MER-en (planMER, projectMER en gecombineerd plan/projectMER), met daarbij per type MER het aantal MER-en waarin essentiële informatie miste voor de jaren 2018 t/m 2021 (grijs gearceerd)

3.4.2 Aanvullingen waarin essentiële informatie miste

In tabel 3.2 is het aantal door de Commissie m.e.r. getoetste aanvullingen op MER-en opgenomen, voor de jaren 2018 tot en met 2021, met daarbij het aantal aanvullingen waarin nog steeds essentiële informatie miste.

De aanvullingen worden in dit rapport apart behandeld, omdat de aanvullingen per jaar niet per se gekoppeld zijn aan de MER-en van dat jaar. Een aanvulling kan betrekking hebben op een toetsingsadvies uit 2020 (of eerder), en bij toetsingsadviezen uit 2021 waar essentiële informatie mist kan de aanvulling ook na 2021 ter toetsing worden aangeboden bij de Commissie m.e.r.

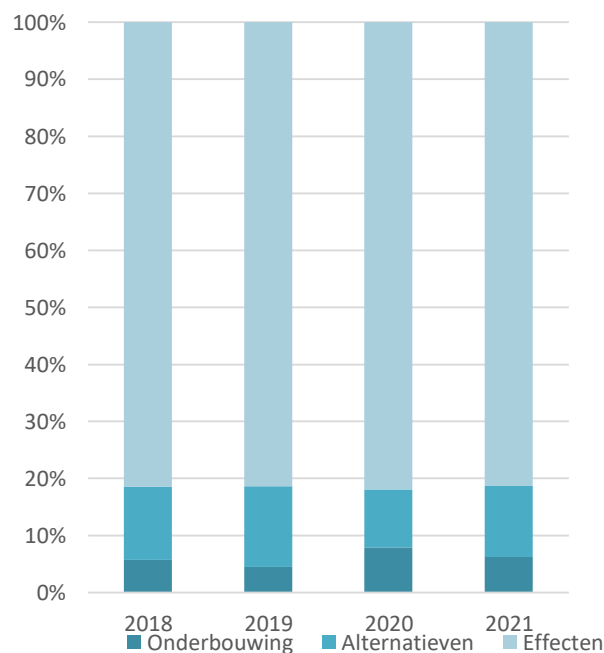
Tabel 3.2 Aantal aanvullingen op MER-en die door de Commissie m.e.r. in 2018 t/m 2021 zijn getoetst, met daarbij het aantal daarvan waarin essentiële informatie miste

	Aanvullingen 2018	Aanvullingen 2019	Aanvullingen 2020	Aanvullingen 2021
Totaal aantal	25	15	18	18
Aantal waarin essentiële informatie miste	6 (24%)	6 (40%)	8 (44%)	12 (67%)

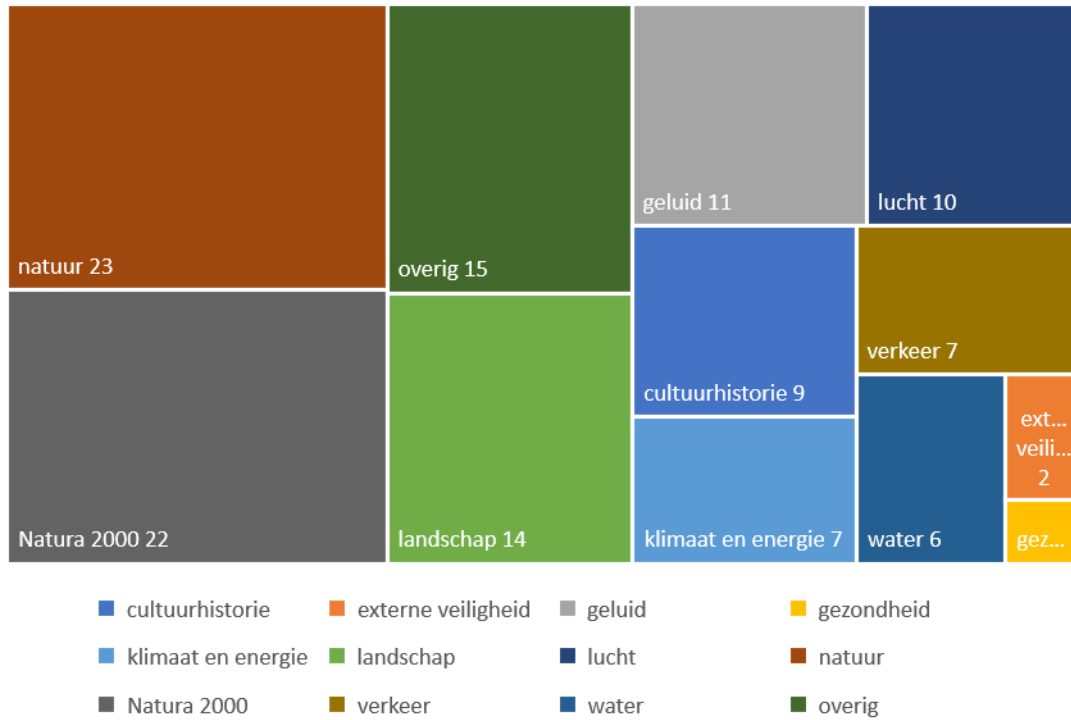
3.4.3 Onderwerpen en milieuthema's waarvoor essentiële informatie miste in MER-en

In figuur 3.2 is aangegeven voor welke onderwerpen essentiële informatie miste, voor de MER-en uit 2018, 2019, 2020 en 2021. Het betreft de onderbouwing van de alternatieven, of alle redelijke alternatieven zijn beschouwd en of alle relevante milieueffecten goed in beeld zijn gebracht. Per advies kan voor meerdere onderwerpen essentiële informatie missen.

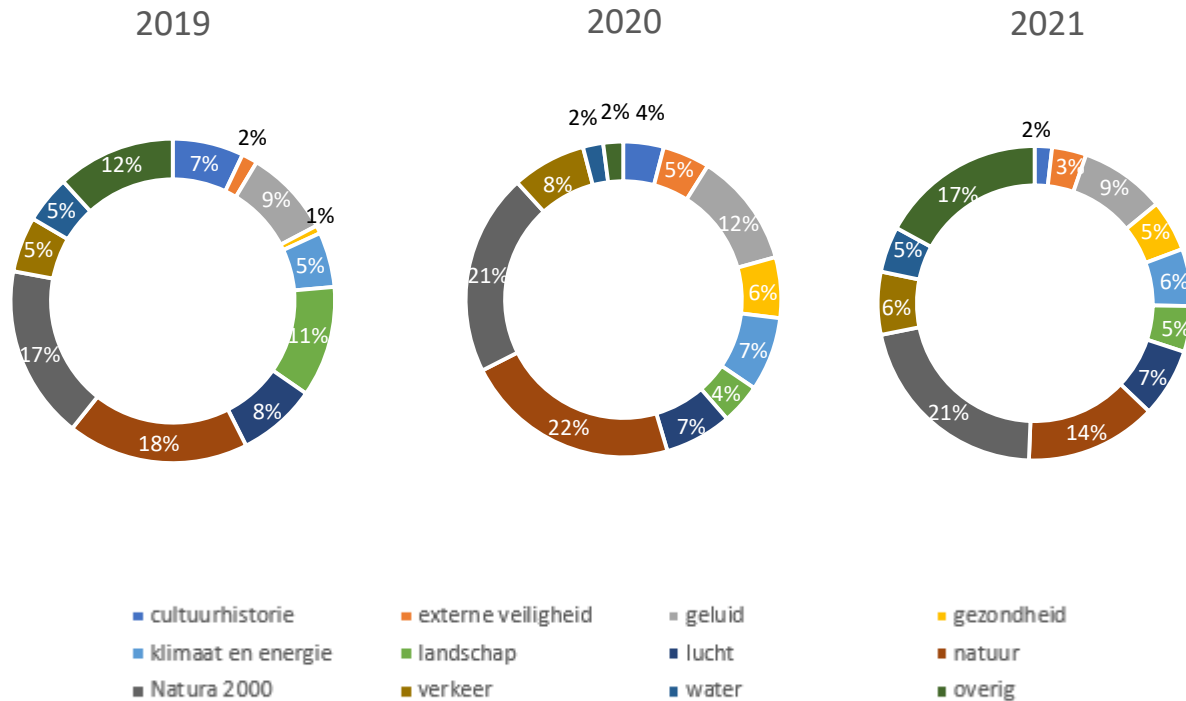
Figuur 3.2. Onderwerpen waarop essentiële informatie miste, voor de jaren 2018 t/m 2021

Figuur 3.3 heeft betrekking op informatie over milieueffecten die miste. In de figuur is per thema aangegeven hoe vaak op dat milieuthema essentiële informatie miste, geclusterd voor de jaren 2019 tot en met 2021. Het betreft de thema's natuur, geluid, lucht, klimaat en energie, water, verkeer, externe veiligheid, Natura 2000-gebieden, cultuurhistorie, landschap, gezondheid en overig.

Figuur 3.3 Aantal keer dat milieuthema's waarop essentiële informatie miste voorkomen, voor de jaren 2019 t/m 2021

Voor de afzonderlijke jaren 2019 tot en met 2021 is de verdeling over de thema's als percentage opgenomen in figuur 3.4.

Figuur 3.4 Procentueel aandeel van de verschillende milieuthema's waarop essentiële informatie miste voor de jaren 2019 t/m 2021

De verdeling in 2018 is als volgt: natuur 6 %, geluid 3 %, lucht 5 %, klimaat en energie 11 %, water 9 %, verkeer 3 %, externe veiligheid 6 %, Natura 2000-gebieden 4 %, cultuurhistorie 4 %, landschap 18 %, gezondheid 18 %, overig 13 %.

3.4.4 MER-en waarin essentiële informatie miste, die niet opnieuw ter toetsing zijn voorgelegd aan de Commissie m.e.r.

Over het algemeen werd in de interviews aangegeven dat het gesprek met de Commissie m.e.r. over het concept-toetsingsadvies en het uitgebrachte toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. door de bevoegde gezagen als waardevol worden ervaren.

Het toetsingsadvies wordt door het bevoegd gezag bekeken met interne specialisten en/of externe adviseurs. Daarna wordt door het bevoegd gezag besloten hoe met het advies wordt omgegaan en of een eventuele aanvulling op het MER ter toetsing aan de Commissie m.e.r. wordt aangeboden.

De meeste bevoegde gezagen gaven aan dat in een Nota van Antwoord op de zienswijzen of in het besluit is aangegeven hoe met het advies van de Commissie m.e.r. werd omgegaan.¹¹

¹¹ Conform de Wet milieubeheer moet in het plan of besluit worden gemotiveerd op welke wijze rekening is gehouden met door de Commissie m.e.r. verplicht uitgebracht advies (alleen bij de uitgebreide procedure)

In tabel 3.3 is voor de 20 MER-en waar de interviews voor gehouden zijn, aangegeven of de essentiële informatie die miste al dan niet (deels) is aangevuld. Dit is grafisch weergegeven in figuur 3.5.

Tabel 3.3 Uitkomsten 20 interviews: wijze waarop is omgegaan met advies van de Commissie m.e.r. over essentiële informatie die mist

Aantal interviews	Advies opgevolgd	Advies deels opgevolgd	Advies niet opgevolgd
20	12	4	4

Onderstaand wordt verder ingegaan op de uitkomsten van de 20 interviews.

Advies opgevolgd

In de 20 interviews werd voor 12 MER-en aangegeven dat het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. geheel is opgevolgd. Het advies is opgevolgd door aanpassing van het MER, of door middel van een addendum, aanvulling of oplegnotitie bij het MER (10 x), of door de aanpassing van de tekst van het besluit (1x). Op deze manier werd invulling gegeven aan het toetsingsadvies. Het verwerken van het toetsingsadvies (tekstueel en/of inhoudelijk) heeft voor deze plannen en/of projecten geen aanleiding gegeven om het plan en/of project aan te passen. Om die reden werd - naast dat het advies zorgvuldig werd opgevolgd - aangegeven dat het ter toetsing voorleggen van een aanvulling op het MER aan de Commissie m.e.r. niet tot een ander of beter besluit zou leiden, en dat dit daarom geen meerwaarde had voor het bevoegd gezag.

In één geval werd door het advies van de Commissie m.e.r. duidelijk dat het plan niet voldeed aan wettelijke normen. Daarom zal het plan moeten worden aangepast.

Een aantal keer werd aangegeven dat de ontbrekende informatie weliswaar is aangevuld, maar dat het naar de mening van het bevoegd gezag bijzaken betrof.

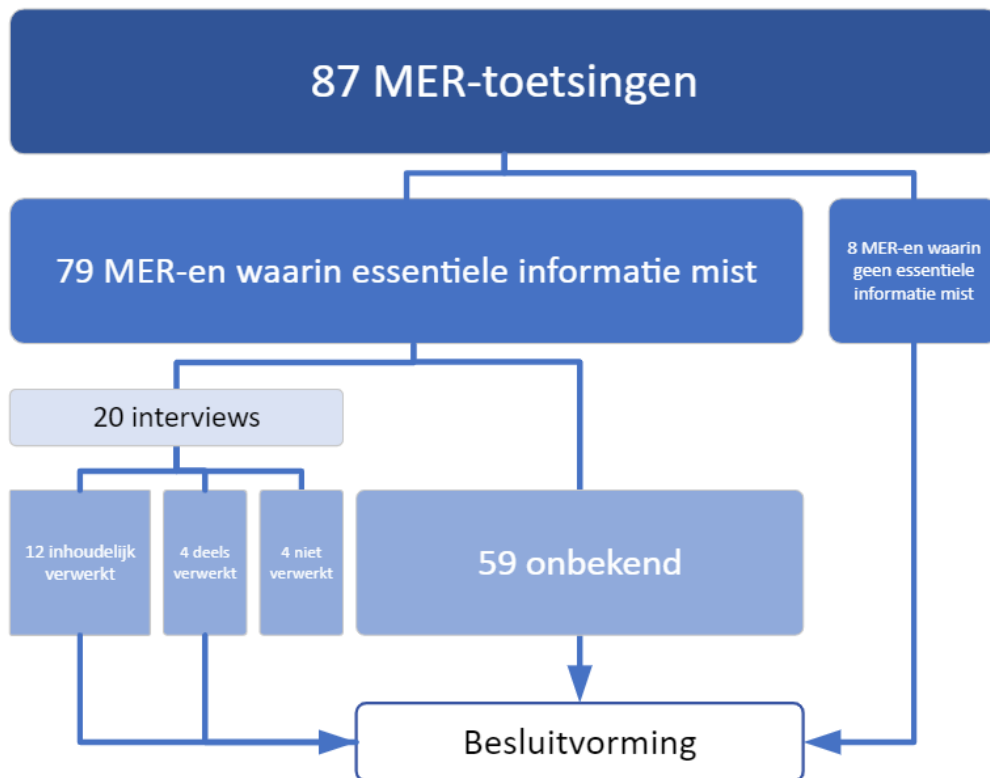
In alle gevallen was de beslissing om geen aanvulling ter toetsing voor te leggen aan de Commissie m.e.r. in de eerste plaats gebaseerd op een inhoudelijke afweging. Voor geen enkel MER waren tijd of kosten de hoofdreden om geen aanvulling ter toetsing aan de Commissie m.e.r. voor te leggen.

De kosten van een advies werden in vier gevallen wel als bijkomende reden genoemd om geen aanvulling ter toetsing aan de Commissie m.e.r. voor te leggen. Als het bevoegd gezag er geen inhoudelijke meerwaarde in ziet, wordt een aanvulling voorleggen aan de Commissie m.e.r. niet als kosten-efficiënt gezien. In één interview werd aangegeven dat het overheidsgeld betreft, en dat dit doelmatig ingezet moet worden. Ook werd in één interview aangegeven dat het een kleine gemeente betreft, en dat kleine gemeenten niet altijd voldoende budget hebben.

De tijd die gemoeid is met de toetsing van een aanvulling door de Commissie m.e.r., werd in drie gevallen genoemd als bijkomende reden om geen aanvulling voor te leggen aan de Commissie m.e.r.

Zowel kosten van een advies als tijd werden in drie gevallen genoemd als bijkomende reden om geen aanvulling aan de Commissie m.e.r. voor te leggen.

In figuur 3.5 is een stroomschema opgenomen van de getoetste MER-en, met de uitkomsten van de 20 interviews.¹²

Figuur 3.5 Stroomschema getoetste MER-en in 2021, met de uitkomsten van de 20 interviews (59 onbekend betreft MER-en waarvoor geen interview is gehouden)

Toetsingsadvies (deels) niet opgevolgd

Voor vier MER-en is het toetsingsadvies deels opgevolgd, deels niet. Het deel van het advies dat niet is opgevolgd, had in alle vier de gevallen betrekking op stikstof. Het overnemen van het advies zou naar de mening van het bevoegd gezag tot een grote onderzoeksinspanning leiden, en niet tot een ander besluit.

Voor vier MER-en is het toetsingsadvies niet opgevolgd. Voor deze gevallen werd twee maal aangegeven dat het advies meegenomen wordt in vervolgbesluiten, waar een MER voor wordt opgesteld. Eenmaal werd aangegeven dat de Commissie m.e.r. vraagt om de uitwerking van alternatieven die buiten de al vastgelegde beleidskaders vallen. Eenmaal betrof het advies stikstof.

¹² Zoals in paragraaf 3.4.2 is vermeld, zijn de aanvullingen niet altijd gekoppeld aan de toetsingsadviezen van hetzelfde jaar, daarom zijn de aanvullingen niet verwerkt in dit stroomschema.

In alle gevallen waarin het advies (deels) niet is opgevolgd, werd aangegeven dat teruggaan naar de Commissie m.e.r. weer tot een toetsingsadvies zou leiden waarin geconstateerd wordt dat essentiële informatie voor de besluitvorming mist. Dit werd niet zinvol geacht. In een aantal interviews werd aangegeven dat het niet goed is voor de beeldvorming, als ook in een tweede advies wordt geconstateerd dat essentiële informatie mist, en dat dit daarmee de doorgang van het project zou bemoeilijken.

Communicatie

In één geval is via een nieuwbrief met het brede publiek gedeeld hoe is omgegaan met het advies van de Commissie m.e.r. In de overige gevallen is alleen via de formele procedure gecommuniceerd over hoe het bevoegd gezag is omgegaan met de adviezen van de Commissie m.e.r.

3.5 Samenvatting adviezen van de Commissie m.e.r.

Het aandeel van MER-en waarvoor de Commissie m.e.r. constateert dat essentiële informatie mist is hoog. Dit geldt ook voor aanvullingen op MER-en.

Uit de interviews is gebleken dat het advies van de Commissie m.e.r. vaak werd opgevolgd, ook al werd er geen aanvulling op het MER aan de Commissie m.e.r. voorgelegd. De reden om geen aanvulling ter toetsing aan de Commissie m.e.r. voor te leggen was in alle gevallen allereerst inhoudelijk: door een tekstuele en/of inhoudelijke aanpassing aan het MER en/of besluit kon het advies worden opgevolgd. De kosten van een advies en de daarmee gemoeide tijd werden in een aantal gevallen als bijkomende redenen genoemd om een aanvulling op het MER niet ter toetsing voor te leggen aan de Commissie m.e.r.

Gevallen waarin het advies niet werd opgevolgd, waren gevallen waarvoor de essentiële informatie die miste het thema stikstof betrof, gevallen waarin het advies werd meegenomen in vervolgbesluiten, of gevallen waarbij het advies niet paste binnen vaststaande beleidskaders.

4 Interbestuurlijk toezicht op de naleving van de mer-regelgeving

4.1 Doel

Doel van dit deelonderzoek is om bij de ILT en de provincies te achterhalen hoe het toezicht op de naleving van de mer-regelgeving door respectievelijk provincies en gemeenten plaatsvindt.

Interbestuurlijk toezicht op de naleving van de mer-regelgeving was geen onderdeel van het Arcadis-onderzoek uit 2020.

4.2 Afbakening

De scope van dit onderzoek (type informatie en onderzochte jaren) is gebaseerd op de in paragraaf 1.2 genoemde kamerstukken.

Het onderzoek is bedoeld om feitelijke informatie te verzamelen, zonder oordeel over het proces en de inhoud. Dit onderzoek heeft niet tot doel te achterhalen of de wijze waarop de ILT en de provincies invulling geven aan het interbestuurlijk toezicht juist is.

4.3 Wet- en regelgeving interbestuurlijk toezicht

Dit deelonderzoek heeft betrekking op interbestuurlijk toezicht. Interbestuurlijk toezicht betreft het (verticale) toezicht van het Rijk op de provincies en gemeenten, en van de provincies op gemeenten. Er is geen interbestuurlijk toezicht geregeld voor het Rijk.

De *Wet revitalisering generiek toezicht* (wet RGT) vormt het wettelijk kader voor interbestuurlijk toezicht. Uitgangspunt van de wet RGT is vertrouwen; het vertrouwen dat een bestuurslaag zijn taken goed uitoefent en dat de horizontale verantwoording - van burgemeester en wethouders aan de gemeenteraad en van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten - op orde is.¹³ Interbestuurlijk toezicht is alleen gericht op de uitvoering van wettelijke medebewindstaken en is niet bedoeld om de kwaliteit van de taakuitvoering te verbeteren. Het interbestuurlijk toezicht is dus terughoudend. Alleen wanneer blijkt dat horizontale verantwoording niet leidt tot adequate uitvoering van de taken, wordt ingegrepen.

De ILT ziet namens het Rijk toe op de uitvoering van een aantal medebewindstaken door provincies, waaronder het toezicht op de zogenoemde risicovolle bedrijven. Provincies houden interbestuurlijk toezicht op onder andere de uitvoering door gemeenten van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet ruimtelijke ordening en de Wet milieubeheer.

De mer-regelgeving is geregeld in de Wet milieubeheer (Wm) en het Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer). Zowel het Rijk, provincies, als gemeenten kunnen bevoegd gezag zijn voor mer-plichtige plannen en activiteiten.¹⁴ De uitvoering van de mer-regelgeving valt daarom zowel onder het interbestuurlijk toezicht van de ILT op de provincies, als onder het toezicht van de provincies op de gemeenten. De uitvoering van de mer-regelgeving door het Rijk valt niet onder het interbestuurlijk toezicht.

Wanneer het toezichthoudend bestuursorgaan constateert dat wettelijk vastgelegde medebewindstaken niet (juist) worden uitgevoerd (taakverwaarlozing), of dat besluiten in strijd zijn met het algemeen belang of het recht, doorloopt het toezichthoudend bestuursorgaan de zogenaamde 'interventieladder'. Deze bestaat uit zes stappen, van signaleren tot indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing, en van signaleren tot schorsing en/of vernietiging van besluiten als deze in strijd zijn met het algemeen belang of het recht. Schorsing of vernietiging van besluiten vindt niet plaats zolang het besluit nog openstaat voor bezwaar en beroep.

De ILT en de provincies hebben vanuit de reguliere wettelijke procedures zicht op mer-plichtige projecten en plannen, omdat de ILT en de provincies wettelijk adviseur zijn, of anderszins betrokken zijn. Vanuit de wettelijke procedures vindt overleg plaats waar een goede ruimtelijke onderbouwing en milieueffecten onderwerp van gesprek zijn. Hiermee kan worden voorkomen dat onderzoek en maatregelen vanuit interbestuurlijk toezicht nodig zijn.

¹³ Zie www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/provincies/interbestuurlijk-toezicht.

¹⁴ Ook waterschappen kunnen bevoegd gezag zijn. Waterschappen zijn in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

4.4 Opzet van het onderzoek

Het onderzoek naar interbestuurlijk toezicht op de naleving van de mer-regelgeving bestaat uit het houden van 13 interviews: een interview met de ILT en met de coördinatoren of adviseurs interbestuurlijk toezicht van de 12 provincies. In een aantal gevallen waren op verzoek van de betreffende provincies ook de (provinciale) mer-coördinatoren aanwezig bij de interviews.

Het onderzoek richt zich op het interbestuurlijk toezicht. Doel van dit onderzoek is om bij de ILT en de provincies te achterhalen hoe de uitvoering van de mer-regelgeving wordt opgevolgd door de provincies en gemeenten.

In de interviews is gevraagd hoe de uitvoering van de mer-regelgeving wordt opgevolgd door provincies dan wel gemeenten. Ook is gevraagd of er klachten zijn ingediend over de uitvoering van de mer-regelgeving, en of de betreffende instantie toegankelijke informatie heeft opgenomen op de website over de mogelijkheid voor burgers om een klacht in te dienen over een provincie dan wel gemeente over dit onderwerp. In het geval de mer-regelgeving geen rol speelt in het interbestuurlijk toezicht, is navraag gedaan naar welke gebeurtenis aanleiding zou kunnen zijn om de mer-regelgeving op de agenda van het interbestuurlijk toezicht te zetten.

4.5 Resultaten

In alle 13 interviews is inzicht gegeven in hoe interbestuurlijk toezicht is georganiseerd, bij de betreffende provincie dan wel bij de ILT, en op welke wijze uitvoering wordt gegeven aan de wetgeving op dit terrein. Hieronder worden de resultaten van de gehouden interviews beschreven.

Hoe vindt het toezicht op de uitvoering van de mer-regelgeving plaats?

In alle interviews wordt aangegeven dat de systematiek van interbestuurlijk toezicht is gebaseerd op het vertrouwen dat de provincies en gemeenten hun taken naar behoren uitvoeren. Daarom wordt alleen opgetreden als er klachten worden ingediend of als er signalen zijn van taakverwaarlozing.

Zijn er klachten ingediend of andere signalen ontvangen?

Bij 11 provincies en bij de ILT zijn er in de afgelopen jaren geen klachten met betrekking tot mer-regelgeving ingediend, en waren er ook geen andere signalen die aanleiding geven om dit onderwerp specifieke aandacht te geven. Er is dus niet opgetreden. Daarnaast voeren enkele provincies themagericht onderzoek uit. Mer-regelgeving was echter geen thema dat is onderzocht.

Bij één provincie kwamen wel signalen binnen in relatie tot mer. Er kwamen vragen van de media en daarna van statenleden, of er vanwege het waterverbruik van een datacentrum een MER gemaakt had moeten worden. Nadat informatie vergaard en geverifieerd was door de provincie, is door de provincie nagegaan of sprake was van taakverwaarlozing. Dat was niet het geval, omdat de gemeente een mer-beoordeling had uitgevoerd met als uitkomst dat geen MER nodig was. Daarom is geen interventie gepleegd volgens de interventieladder.

Toegankelijkheid informatie om klacht in te dienen

Zowel de ILT als de provincies vermelden de mogelijkheden om klachten in te dienen over respectievelijk provincies en gemeenten op hun websites, met uitzondering van één provincie die deze informatie nu alsnog zal vermelden. Uit de interviews blijkt dat de toegankelijkheid en vindbaarheid van deze informatie niet altijd goed is. Dit verschilt per provincie.

Wat zou aanleiding kunnen zijn om mer op de agenda van interbestuurlijk toezicht te zetten?

De geïnterviewden geven aan dat indien er klachten ontvangen zouden worden over de naleving van de mer-regelgeving door gemeenten of provincies, hierop actie ondernomen zou worden. Er wordt geen onderzoek gedaan naar de naleving van de mer-regelgeving als daar geen specifieke aanleiding voor is in de vorm van klachten of andere signalen. Vaak wordt vermeld dat de personeelscapaciteit voor interbestuurlijk toezicht zeer beperkt is, en prioriteit gegeven wordt aan onderwerpen die urgent zijn en/of in de schijnwerpers staan. Eenmaal wordt aangegeven dat mer op de agenda van het interbestuurlijk toezicht kan komen te staan door uitspraken van de Raad van State. Ook wordt eenmaal aangegeven dat als de Tweede Kamer erom zou vragen, mer op de agenda gezet zou worden.

Algemeen

Uit de interviews blijkt dat de contactpersonen voor het interbestuurlijk toezicht ervan uitgaan dat de mer-regelgeving goed bekend is bij de bevoegde gezagen, en dat de contactpersonen ervan uitgaan dat de regelgeving nauwgezet wordt gevolgd. Ook al omdat met name voor complexe en grote plannen en projecten die aandacht trekken in het publieke domein milieuorganisaties en omwonenden – die veelal goed op de hoogte zijn van de formele procedures – meekijken. Er wordt in veel interviews op gewezen dat vanuit de wettelijke procedures overleg plaatsvindt waar een goede ruimtelijke onderbouwing en milieueffecten onderwerp van gesprek zijn. Dit voorkomt dat onderzoek en maatregelen vanuit het interbestuurlijk toezicht moeten worden ingezet.

4.6 Samenvatting interbestuurlijk toezicht

Uit 13 interviews volgt dat er door de provincies en de ILT in de afgelopen jaren niet als interbestuurlijk toezichthouder is opgetreden in relatie tot mer-regelgeving. Er is één klacht ingediend bij een provincie, die voor die provincie geen aanleiding gaf om op te treden als interbestuurlijk toezichthouder. Bij de overige provincies en bij de ILT zijn geen klachten ingediend, en waren er geen andere signalen die aanleiding gaven om op te treden als interbestuurlijk toezichthouder.

Op de websites van de provincies (op één na) en de ILT wordt informatie gegeven over de mogelijkheid een klacht in te dienen.

Uit de interviews blijkt dat de contactpersonen voor het interbestuurlijk toezicht ervan uitgaan dat de mer-regelgeving goed bekend is bij de bevoegd gezagen, en dat de contactpersonen ervan uitgaan dat de regelgeving nauwgezet wordt gevolgd. In veel interviews wordt erop gewezen dat vanuit de wettelijke procedures overleg plaatsvindt waar een goede ruimtelijke onderbouwing en milieueffecten onderwerp van gesprek zijn. Dit voorkomt volgens de geïnterviewden dat onderzoek en maatregelen vanuit interbestuurlijk toezicht moeten worden ingezet.

Bijlage 1   Begrippenlijst

Commissie m.e.r.	De Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie is een onafhankelijke organisatie die adviseert over de inhoud van milieueffectrapporten. Alle adviezen zijn openbaar.
MER	Milieueffectrapport (document)
mer	Milieueffectrapportage (procedure)
project- of plan-mer-beoordeling	Beoordeling door het bevoegd gezag of een mer-beoordelingsplichtig plan of project mogelijk negatieve gevolgen voor het milieu heeft. Als dat het geval is, moet een MER opgesteld worden (planMER en/of een projectMER).
Omgevingswet	De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 juli 2023 in werking.
planMER	Een MER voor een plan.
projectMER	Een MER voor een project.

Bijlage 2   Enquête

Onderstaand zijn de enquêtevragen opgenomen:

Voor welk type organisatie bent u werkzaam?

*Voor welke organisaties is uw organisatie, als omgevingsdienst, gemandateerd opdrachtgever?
Wat is de naam van uw organisatie?*

Heeft uw organisatie project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') ter besluitvorming voorgelegd gekregen in 2021?

Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') heeft uw organisatie ter besluitvorming voorgelegd gekregen in 2021?

- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Infrastructuur (D1 tot en met D3.1, D4, D6)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Waterstaat en waterhuishoudkundige projecten (D3.2, D12, D13, D15, D19, D48 tot en met D49)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Winning natuurlijke bronnen (D16, D17, D29.1, D29.2)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Recreatie en toerisme (D10)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Stedelijke ontwikkeling en bedrijventerreinen (D11.2, D11.3)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Projecten in landelijk gebied (D9, D11.4, D27)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Veehouderij en visteelt (D14, D28)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') waren dit voor de categorie Energie, afval, chemie en industrie (D8, D18, D20 tot en met D26, D29.3 tot en met D47)?
- Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') vielen in een andere categorie dan bovenstaande? En welke categorie (of categorieën) betrof dit?
- Voor hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') was sprake van een combinatie van categorieën? En welke combinatie van combinatie van categorieën betrof dit?

Zijn er project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') die hebben geleid tot een MER?

Hoeveel project-mer-beoordelingsnotities ('aanmeldingsnotities') hebben geleid tot een MER?

Is uw organisatie in 2021 het bevoegd gezag geweest voor MER-en die niet zijn voorgelegd aan de Commissie m.e.r. vanwege de beperkte mer-procedure (ontwerpbesluit genomen in 2021)?

Kenmerk R001-1286747MLV-V02-kzo-NL

Hoeveel MER-en betrof dit?

Wat is uw e-mailadres?

Wilt u op de hoogte worden gebracht van de uitkomsten van de enquête?

Indien u feedback heeft op de enquête dan ontvangen wij dit graag in onderstaand blok.